

Exerciții practice de LIMBA ROMÂNĂ

Competență și performanță
în comunicare

Clasa a VIII-a

Ediția a IX-a

TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ.....	3	CARACTERISTICI ALE GENULUI EPIC, PERSONAJE.....	66
CARTEA – OBIECT CULTURAL (ACTUALIZARE).....	5	PARTICULARITĂȚI ALE SPECIEI.....	68
TEST.....	6	TEST.....	69
STRUCTURAREA OPEREI LITERARE.		COMPLEMENTUL DIRECT ȘI PROPOZIȚIA	
TEXTUL NARATIV (ACTUALIZARE).....	7	SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ.....	70
TEST.....	9	COMPLEMENTUL DIRECT.....	70
STRUCTURAREA OPEREI LITERARE.....	10	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	72
OPERA LIRICĂ (ACTUALIZARE).....	10	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	72
FIGURILE DE STIL (ACTUALIZARE).....	11	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ.....	73
ALEGORIA.....	12	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	75
VERSIFICAȚIA.....	14	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	75
TEST.....	16	TEST.....	77
LEXICUL.....	17	COMPLEMENTUL INDIRECT ȘI PROPOZIȚIA	
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	18	SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ.....	78
TEST.....	21	COMPLEMENTUL INDIRECT.....	78
NOȚIUNI DE FONETICĂ.....	22	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	80
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	22	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ.....	81
TEST.....	23	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	83
NOȚIUNI DE SINTAXĂ.....	24	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	83
ENUNȚUL.....	24	TEST.....	85
FRAZA. RELAȚIILE SINTACTICE ÎN PROPOZIȚIE ȘI ÎN FRAZĂ.....	24	ROMANUL.....	86
CUVINTELE ȘI CONSTRUCȚIILE INCIDENTE. PUNCTUAȚIA LOR.....	26	TEST.....	88
PREDICATUL ȘI PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ PREDICATIVĂ.....	28	COMEDIA.....	89
PREDICATUL VERBAL.....	28	LEXICUL.....	91
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	29	PARTICULARITĂȚI ALE TEXTULUI DRAMATIC.....	91
PREDICATUL NOMINAL.....	30	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A SUBIECTULUI.....	91
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	32	PERSONAJE.....	92
ACORDUL PREDICATULUI CU SUBIECTUL.....	33	CARACTERISTICI ALE SPECIEI.....	92
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ PREDICATIVĂ.....	34	TEST.....	93
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	35	COMPLEMENTELE CIRCUMSTANȚIALE ȘI	
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	35	PROPOZIȚIILE SUBORDONATE CIRCUMSTANȚIALE.....	95
TEST.....	37	COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE LOC.....	95
SUBIECTUL ȘI PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ.....	38	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	96
SUBIECTUL.....	38	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE LOC.....	97
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	40	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	99
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	41	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	99
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ.....	41	TEST.....	101
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	43	COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE TIMP.....	102
TEST.....	45	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	103
SCRIERI SF.....	47	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	103
TEST.....	50	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE TIMP.....	104
ATRIBUTUL ȘI PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ.....	52	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	106
ATRIBUTUL.....	52	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	106
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	55	TEST.....	107
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ.....	57	COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE MOD.....	108
<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	60	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	109
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	62	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	109
TEST.....	63	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE MOD.....	110
BALADA POPULARĂ.....	65	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	111
LEXIC, VERSIFICAȚIE.....	66	<i>EXERCIȚII COMPLEXE.....</i>	111
		TEST.....	112

COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE CAUZĂ.....	113	EXERCIȚII COMPLEXE.....	126
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	114	TEST.....	127
EXERCIȚII COMPLEXE.....	115	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONCESIVĂ..	128
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE CAUZĂ.....	116	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	129
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	117	EXERCIȚII COMPLEXE.....	130
EXERCIȚII COMPLEXE.....	117	TEST.....	131
TEST.....	119	PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ	
COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE SCOP.....	120	CIRCUMSTANȚIALĂ CONSECUTIVĂ.....	131
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	121	RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	133
EXERCIȚII COMPLEXE.....	121	EXERCIȚII COMPLEXE.....	133
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE SCOP.....	122	TEST.....	134
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	123	TESTE SUMATIVE.....	135
EXERCIȚII COMPLEXE.....	123	TEST DE EVALUARE SEMESTRIALĂ – SEMESTRUL I.....	144
TEST.....	124	TESTE DE EVALUARE SEMESTRIALĂ – SEMESTRUL al II-lea.....	146
PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ		TEST DE EVALUARE FINALĂ.....	150
CIRCUMSTANȚIALĂ CONDIȚIONALĂ.....	125	EVALUAREA COMPETENȚELOR DE LECTURĂ ȘI SCRIERE.	
RECAPITULEAZĂ, REZOLVÂND EXERCIȚIILE URMĂTOARE!.....	126	TESTE DUPĂ MODELUL EVALUĂRIILOR INTERNAȚIONALE.....	152

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45
 Bulevardul Republicii, Nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
 jud. Argeș, cod 110177
 Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918
 Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492
 E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro
 sau accesați www.edituraparelela45.ro

Test de evaluare inițială

Partea I (48 de puncte)

Citește textul:

*Din vârf de munți amurgul suflă
 cu buze roșii
 în spuza unor nori
 și-atâta
 jăratiful ascuns
 sub valul lor subțire de cenușă.*

*O, sufletul!
 Să mi-l ascund mai bine-n piept
 și mai adânc,
 să nu-l ajungă nicio rază de lumină:
 s-ar prăbuși.*

*O rază
 ce vine goană din apus
 și-adună aripile și se lasă tremurând
 pe-o frunză:
 dar prea e grea povara –
 și frunza cade.*

E toamnă.
 (Lucian Blaga, *Amurg de toamnă*)

A.

1. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect: (6p)

Cuvintele *ascuns* și *nicio* din structurile *jăratiful ascuns* și *nicio rază* s-au format prin:

- a) derivare, compunere;
- b) schimbarea valorii gramaticale, schimbarea valorii gramaticale;
- c) derivare, schimbarea valorii gramaticale.

2. Subliniază varianta corect accentuată pentru următoarele cuvinte: (6p)

- a) jărăt**ic**ul/jărăt**i**cul; b) a**ri**pă/a**ri**pă; c) suf**le**tul/suf**le**tul.

3. Explică folosirea cratimei în secvența *Să mi-l ascund mai bine-n piept*. (6p)

4. Completează tabelul următor, precizând valoarea morfologică și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele din text menționate în coloana din stânga, extrase din primele două strofe. (6p)

	Valoarea morfologică	Funcția sintactică
<i>lor</i>		
<i>ce</i>		
<i>povara</i>		

5. Construiește două enunțuri în care cuvântul *adânc* să fie utilizat cu două valori morfologice diferite, pe care le vei preciza. (6p)

Cartea – obiect cultural (actualizare)

Dragă cititorule,

Ți-am pregătit o carte frumoasă și un pic... misterioasă! Pe măsură ce o vei răsfoi, vei descoperi în paginile marcate diverse indicii, cu ajutorul cărora, respectând ordinea literelor indicate, vei reconstitui mai întâi un cuvânt-cheie și apoi un mesaj... Ca un detectiv adevărat, notează atent la final fiecare indiciu, ca să descoperi misterul. Succes!

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele:

Viața mea de copil: într-o parte paradisul infernal prin care a hălăduit gâfâind, chicotind și urlând Analfabeta, în cealaltă parte jungla, pădurea obscură a cărților prin care rătăceam încercând o altă dezmeticire. Pe de o parte, hățișuri de ierburi și mireisme, luminișuri și liziere, văgăuni în care pândesc săcăitorii adulți, băieței răutăcioși, viezuri fetițești, vrăjitoarele și umbrele imaginației, tiribombe innebunitoare, tobogane din vârful cărora alunecai pierzând orice nădejde [...]. Pe de altă parte, revărsări de cuvinte, parfumuri de cerneală proaspătă, efluvii bătrâncioase, ritmuri, pâlcuri de celuloză, foșnet de hârtii, arborescențe, volubilis de fraze, frunziș alb și negru, tufe de semne în spatele cărora sclipesc, la zeci și sute de ani distanță, privirile feroce sau triste ale nesfârșitei faune livrești...

(Simona Popescu, *Exuvii*)

1. Identifică o relație de opoziție în textul dat.

2. Notează mai jos structurile din text care definesc universul copilăriei și universul lecturii:

Universul copilăriei	Universul lecturii
----------------------	--------------------

3. Formulează observații asupra limbajului folosit în prezentarea celor două „universuri”.

4. Explică semnificația structurii *jungla, pădurea obscură a cărților*.

5. Comentează semnificația structurii *încercând o altă dezmeticire*.

6. Identifică în text doi termeni folosiți cu sens propriu și patru termeni folosiți cu sens figurat.

7. Motivează prezența celor două puncte în prima frază a textului.

Respect pentru oameni și cărți.....

8. Explică organizarea textului pe baza unor ample enumerații.

9. Indică persoana la care este redactat textul.....

10. De ce crezi că autoarea a ales această modalitate de relatare? În formularea răspunsului, poți valorifica următoarele sugestii:

- folosirea persoanei I sugerează implicarea afectivă a autoarei;
- prin această strategie, cititorul este implicat emoțional;
- persoana I poate facilita suprapunerea trăirilor cititorului cu cele ale autorului.

11. Motivează scrierea cu majusculă a substantivului *Analfabeta*.

12. Pornind de la descrierea din text, caracterizează, utilizând câte un cuvânt, lumea copilăriei, respectiv lumea lecturii.

13. Alcătuiește coperta unei cărți cu titlul *Rămas-bun, copilărie*.

PE

14. Prezintă impresii despre propria copilărie, într-un text de 8–10 rânduri.

TEST

Rezolvă cerințele următoare, apoi calculează punctajul pe care l-ai obținut.

1. Exprimă-ți opinia despre semnificația titlului unui volum al lui Nicolae Manolescu, *Cărțile au suflet*. (5p)

2. Citește cu atenție textul următor:

Cărțile, unele mai norocoase decât altele, apărute la edituri prestigioase sau obscure și rămase nesupravegheate peste noapte, se dezlănțuie, încep să țopăie, să poarte lungi și aprinse conversații despre cei care le-au scris, să-și laude cititorii sau să-i bârfească pe cei care doar le-au cântărit din priviri și nu s-au lăsat seduși de promisiunile lor sau au trecut nepăsători mai departe. Îmi închipui cum toate cărțile, precum altădată jucăriile din poveste, își trăiesc fiesta cu frenezie după ce și ultimul grup de tineri a plecat.

(Ana Maria Sandu, „Și cărțile au suflet?”, în *Observator cultural*, nr. 486 din 6.08.2009)

Imaginează un dialog de 10–12 replici între două cărți care vorbesc despre cititorii lor.

(4p)

Se acordă 1 punct din oficiu.

4-6 puncte 	6-8 puncte 	8-10 puncte
Mai ai de lucrat!	Cu siguranță poți mai mult!	Continuă în același fel!

Structurarea operei literare.

Textul narativ (actualizare)

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă cerințele:

Simon știa sigur că trebuie să iasă din orașul unde nu se întâmplă nimic. Oamenii se duceau și veneau de la serviciu, mâncau, cumpărau mașini, se certau etc., dar asta nu însemna că făceau istorie. Era doar o parodie. Sau, cel mult, „istorie de duzină”, vorba limbii mici.

O istorie făcută de deșteptătoare ieftine, zgomotoase, cu baterii alcaline AA sau AAA în cel mai bun caz.

Simon simțea de mult că se plictisește, dar nu știuse până acum de ce. Probabil că nu doar pendula lui, ci și multe altele fuseseră scoase din uz și puse deoparte, lăsând astfel ceasurile de duzină să cucerească tot mai mult teren. Dar el ar putea salva istoria! Măcar istoria propriului oraș, dacă nu, cine știe, poate chiar istoria lumii! Închise ochii și se imagină citind din cartea lui de istorie: „În vara anului 2006, Simon, elev în clasa a IV-a, salvând o pendulă, a salvat istoria...”

Din neatenție, fusese cât pe ce să calce pe coadă o mătă neagră tolănită în mijlocul străzii. Ridicând spre el niște ochi mari și rotunzi, aceasta îi mulțumi pentru grijă.

— *N-ai de ce să-mi mulțumești. Eu nu sunt din aceia care leagă tinichele de coada pisicilor. Dar ce să faci aici, în stradă? Dacă nu ai stăpân, trebuie să te ferești. Am auzit acum, după lichidarea câinilor vagabonzi, urmați voi.*

— *Serios? Tocmai acum, când ziceam că mă pot odihni după atâta pitit și pândit... Dar voi încotro?*

Un pic fâsticit, Simon se hotărî să fie totuși sincer.

— *Știi, eu... Îți spun, dar e secret. Am fugit de-acasă.*

— *Vai, dar de ce? Eu ce n-aș da să am o casă și voi fugiți din ea? Vă băteau?*

— *Nu, niciodată.*

— *Ba pe mine da, se trezi Magda vorbind. Odată, eram la mine...*

— *Aiureli, nu o asculta, îi tăie vorba Simon.*

— *Vă puneau la treabă? se interesă pisica neagră.*

— *Nu, nu, sunt niște părinți super de treabă. Dar cum de ești pe drumuri?*

— *Păi, singurii oameni care m-au primit au un nepoțel. Acum îi înțeleg oarecum. Din cauza mea era păr peste tot... Și, într-o zi, bărbosul...*

— *Cine?*

— *Ginerele, explică pisica neagră. El mă ura de moarte. L-am auzit cum spunea într-o zi că vrea să-mi smulgă blana fir cu fir, cu penseta.*

— *Ce e aia „pensetăăăă”? Începu să se smiorcăie Magda.*

— *Este un fel de armă, na! Ai înțeles?*

— *Îhî.*

— *Atunci, continuă pisica neagră, m-am hotărât să plec unde oi vedea cu ochii. Fără iluzii.*

— *Ce-s alea „iluzii”? întrebă imediat Magda.*

— *Înfuriat, Simon se rățoi la sora lui:*

— *Magda, dacă nu taci, te trimit înapoi și poți să dai câte telefoane vrei unde vrei tu. Ai înțeles? Știi, spuse el cu blândețe, întorcându-se spre pisică, am auzit un caz asemănător. O chema Lady.*

— *Știu, e povestea cu Doamna și vagabondul. Numai că în viață nu e ca în filme. Și, oricum, Lady era așa de frumoasă!*

— *Or mai fi totuși prin oraș câțiva oameni de treabă și iubitori de animale.*

— *Bine, dar uită-te la mine: eu nu sunt doar „o pisică”, sunt o pisică... neagră!*

— *Ei și, ce-i cu asta? Există și oameni negri care au casele lor.*

— *Pisicile negre poartă ghinion. Pe vremuri ne omorau, ne dădeau foc... Inchiziția...*

— *Ce e aia „inchiz...”? se auzi subțire glasul Magdei.*

— *Eu nu cred în prostiile astea. Știi ce? Dacă vrei, hai cu noi.*

Făcând ochii și mai mari, pisica întrebă:

— *Se poate? Chiar ați vrea?*

— *Am fi foarte bucuroși. Nu-i așa, Magda?*

— Da, da... „O pisică moartă / La mine la poartă / Cine o râde și-o vorbi / S-o mănânce coaptă”, cântă Magda, sărind într-un picior. Simon o trase de urechi și blonda tăcu brusc.

— La drum, deci. Eu sunt Simon. Ea e Magda, sora mea. Pe tine cum te cheamă?

— Acolo îmi ziceau Negruța.

— Nu-mi place. Îți amintește mereu că ești neagră și te face să suferi când te gândești că porți ghinion. Eu zic că o să ne porți noroc. „Norocel” să-ți zicem. [...]

— Atunci așa rămâne. Haideți că e târziu, să mergem.

— Încotro?

— Să facem istorie, zise Simon hotărât.

— Istoria cui?

— A noastră. A lumii...

(Laura Grünberg, *Istorie cu copii și Pârș, mătă, frunză de gutuie*)

1. Prezintă perspectiva din care se relatează în textul dat.
.....
2. Indică două moduri de expunere care apar în text.
.....
3. Formulează o idee principală care se poate desprinde din textul citat.
.....
4. Numește personajele care apar în acest text.
.....
5. Precizează tema dialogului dintre Simon și pisica neagră din fragmentul marcat cu chenar.
.....
6. Transcrie, din text, două structuri care fac referire la comunicarea nonverbală (gestică, mimică).
.....
7. Crezi că structurile *orașul unde nu se întâmplă nimic* și *istoria de duzină* fac referire la aceeași realitate?
.....
8. Explică sensul structurii *asta nu însemna că făceau istorie. Era doar o parodie*.
.....
.....
9. La ce se referă afirmația lui Simon *Să facem istorie*? Ține cont, în formularea răspunsului, de vârsta pe care o are personajul.
.....
.....
10. Recitește al treilea paragraf al textului și menționează apoi două diferențe posibile între *istoria lumii* și *istoria* ce ar putea fi scrisă de un copil în clasa a IV-a.
.....
.....
11. Alcătuieste o compunere de 10–15 rânduri despre o întâmplare în care sunt implicate cel puțin două personaje, pe care să o închei cu enunțul: „În viață nu e ca în filme”.

12. Ce evenimente ai consemna într-o „istorie” personală? Redactează răspunsul folosind

TEST

Rezolvă cerințele următoare pe baza textului dat, apoi calculează punctajul obținut:

Pe plită, merele îmbătrâneau văzând cu ochii. Feciorelnicul lor ten se întuneca zbârcindu-se. Suspinau înădușit și lăcrimau somnoros. În schimb, aroma lor creștea mai vârtic, mai îmbătătoare, ca sufletul spre cer purces al mucenițelor arse pe rug.

Olguța ședea la mijloc, drept în fața flăcărilor care-i îmbrăcau fața în aur și aramă fluidă. Monica și Dănuț ședeau la dreapta și la stânga ei.

Pe jos, de-a lungul cuptorului, motanii și pisicile numai puf și arabescuri torceau de lene și de cald ce le era. Mai la o parte de pisici – prudență sau demnitate – dormea Ali. Mai toate muștele ațipiseră amorțite. Totuși se găseau destule să-l necăjească. Urechile lui Ali – veșnic atente – pălmuiau și trăgeau sfârle.

Subt cuptor, într-un paneraș plin de fân, o cloșcă își dospea puii de aur. Un greier cine știe sub ce grindă ascuns ținea isonul subtil corului primăvărat.

Și soba duduia de flăcări și de vânt, ca o horă.

Intrând în bucătărie, domnul Deleanu dădu cu ochii de copii stând în jurul unei măsuțe rotunde. Mâncau mere coapte cu mâinile. Pe măsuță, în loc de mămligă, răcorea o turtă dulce tăiată felii.

— Aici îmi erai, Olguța?

— Da' tu ce cauți aici, papa?

— Mamă Marie, spune te rog lui Ion să puie caii la trăsură... Ei! – ș'acum să vă răfuiesc eu! – se încruntă domnul Deleanu frecându-și mâinile.

— Rămâi cu noi, papa! se rugă Olguța, urmată de Monica și Dănuț.

(Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*)

1. Indică un sinonim pentru expresia *a da cu ochii de* și notează încă trei expresii în care există cuvântul *ochi*. (1p)

2. Menționează genul literar căruia îi aparține textul dat. (1p)

3. Notează două trăsături specifice ale genului literar identificat la exercițiul anterior. (2p)

4. Selectează patru indici referitori la spațiul în care se desfășoară acțiunea din textul citat. (2p)

5. Identifică două moduri de expunere diferite existente în text. (1p)

6. Alcătuește rezumatul textului dat, în maximum cinci rânduri. (2p)

Se acordă 1 punct din oficiu.

4-6 puncte		6-8 puncte		8-10 puncte	
Mai ai de lucrat!		Cu siguranță poți mai mult!		Continuă în același fel!	